

da – Psaní coby průchod lázní, duchovní rozměr ekologie a přítomný Jan Balabán

Je to jako láska, která tě týrá

Láska je slípka je román někdejší herečky bratislavského divadla Stoka a nynější zpěvačky výborné kapely Živé kvety **Lucie Piussi**. Kniha vychází česky a bylo jí minulý týden požeňáno (knězem Ladislavem Heryánem při koncertě v pražském klubu Vagón).

JIŘÍ PEŇÁS

LN Člověk by řekl, že zpívat v kapele, hrát v divadle, psát texty, že to by mohlo stačit. Vy jste ještě napsala knížku.

Vždy jsem chtěla mít kapelu. A když se to stalo, když se ten zážitek podařil, tak všechno ostatní už šlo nějak tak samozřejmě. Vždycky jsem toužila psát... Ale já nedokážu si jen tak sednout a říct si: teď napíšu knihu. Pro mě musí přijít nějaký impuls, který mě donutí: tak, a teď píšu. Jako bych si potřebovala protřít oči. Nechci to znevažovat a říkat, že je to nějaká pitomá autoterapie, ale ten impuls je pro mě důležitý. Psala jsem hlavně povídky, však nějaké vyšly právě teď v Bratislavě, jmenují se *Život je krátký*. A tahle kniha (*Láska je slípka*), tak ta vznikala souběžně. Taky to měla být původně povídka, no ale nějak to kynulo a rostlo... Jsem na ni hrozně hrdá.

LN Aha, co bylo tedy tím impulzem?

Byla tím cesta s jedním mým kamarádem a s mým psem do Kazachstánu. Jeli jsme v takovém starém rozhrkaném autě – on je blázen do starých aut. Mysleli jsme si, že se cestou rozpadne a my ho tam když tak necháme, ale dojeli jsme s ním až někam k čínským hranicím. Tam byl jiný náš kamarád, františkánský mnich, Rafo se jmenuje, jemu je také ta kniha věnovaná. Ta cesta, to byla síla. Jeli jsme deset dní po těch strašných ruských silnicích tam, deset dní jsme byli na místě, pak zase deset dní zpátky. A bylo to fantastické, ty stepy, ty zaprášené vesnice, mezi tím zbytky restných táborů, gulagy... To bylo úplně jiné cestování, než je člověk jak západácky zvyklý. Takže když jsem se vrátila domů do Bratislavy, jak jsem úplně cítila, jak mě to proměnilo, jak se najednou dívám na věci jinak, jak je to jinak předtím a potom.

LN Ale ta kniha myslím není o cestě do Kazachstánu.

To není. Ta je o úplně jiných věcech, o osobních věcech. Ale ta cesta to otevřela. Já jsem najednou cítila, že jsem od své minulosti osvobozená a že o ní bez sebelitosti, jen tak natvrdo, můžu psát: můžu ji ze sebe vykydat a jakoby nahodit na teď, prásk, prásk... (*Dělá rukou po-*

Sloboda je to, čo ťa uráža a rozčuľuje, zpívá v jedné z výrazných písní Lucia Piussi. Mnozí lidé na Slovensku si mohou myslet, že je to o nich. FOTO FILIP MIKEŠ

hyby, jako když zedník nahazuje maltou stěnu.)

LN Takže, ehm, je to o vás...?

Ano, je to tragikomická výpověď o jedné ženě, která hledá lásku, a tak se do toho zamotává a plácá se v tom, až je z toho úplně zblblá. A pak si řekne, ale co, jebe to peš... Všechno to ze sebe dostanu.

LN Lidé, o kterých tam píšete, se tam poznávají? To může být riskantní, ne?

Není to vyloučené, že se poznají. Vlastně ano, poznají se. Trochu mě to s... ale co se dá s tím dělat? Ta knížka není žádná reportáž nebo dokument. Vždyť já taky ráda čtu knížky, v nichž poznávám existující osobu. A nevěřím moc těm, kteří tvrdí, že ne. Tak co: člověk je zvědavý.

LN O co by se také člověk měl zajímat než o lidi, které zná, že?

No, je to v něčem nebezpečné se odhalit. Ale je to také osvobozující, napsat, jaký je člověk somár a idiot. Dostat to ze sebe. Jako by projít nějakou lázní či jak to říct.

LN Občas se ale může stát, že ti lidé, kteří se v takové knize poznají, z toho nemusí mít radost.

Já ale myslím, že jsem tam nic neetického neprovedla. Existující postavy mi sloužily jako předobrazy pro určité charakter a typy. Prosvítají skrz ty masky, ale nejsou to úplně oni.

LN Možná jste slyšela o případu knihy Ireny Obermannové, kde popsala vztah s „největším Čechem“...

Ano, slyšela, ale to mi přijde jako takový kalkul. To je asi jiný případ.

LN Ale jedna postava ve vaší knize i mně připomíná Blaha Uhlára, zakladatele Stoky...

Tak někdo to může říct. Hej. Je tam postava, jmenuje se Karel Postava, tak jsem ho nazvala, ta ho může připomínat, hej. Ale víte co? Já se hrozně těším, že to bude číst někdo tady, v Čechách, kde lidé neznají nějaké souvislosti a nevyznají se v bratislavské bohémě a budou to číst prostě jako knížku o mladé ženě a jejich problémech s láskou.

LN Myslíte si, že vaše psaní ovlivnilo, že máte rockovou kapelu?

Já vlastně nevím. Víte, my jsme taková zvláštní kapela. Nás řada lidí v Bratislavě upřímně nenávidí, jsme jim trnem v oku, jde to až do projevu nenávisti. A pak jsou lidi, kteří nás mají opravdu moc rádi. Jako by nic nebylo mezi tím. Někteří o mně říkají, že jsem moc aktivistická, že jsem naivní, že ty naše texty jsou moc politické a hrozně angažované, že to jsou takové protest-songy.

LN Když tak pendlujete mezi Bratislavou a Prahou, v létě hrajete na festivalech v obou zemích, srovnáváte? Co mají naše země společné a v čem se liší?

Já to vlastně pořád zkoumám. Myslím, že toho máme hodně společného, spíš ale až tragicky. Myslím, že se oba v tom tak nějak divně plácáme, jako by se nám nedařilo z toho bahna vyjít. Slovenská politika je strašná a co čtu, tak česká

těž. Ale myslím, že vy Češi se přece jen v tom snažíte udělat víc pořádek. Třeba v justici. Aspoň mám takový dojem z toho, co čtu. A já čtu český tisk, Respekt, Lidovky... Myslím si, že český člověk je víc občanem, že si umí víc zamést před vlastním prahem. Ale nevím... Pak když vidím, že jste si zvolili Zemana... Ale i tak mám pocit, že jste dál.

LN Myslíte?

Četla jsem na to zajímavou teorii, že totiž Češi stejně jako Slováci byli sice v poddaném postavení, ale zatímco nad Čechy byli racionální a pořádek milující Němci, tak Slováky ovládali iracionální a impulzivní Maďaři, vždy si vzpomenu na Hviezdoslavovu Hájníkovu ženu... A oba, Němci a Maďaři, nám vtiskli takové vlastnosti, jaké máme. Zdá se mi, že na tom něco bude: Slovák nenávidí pána a Čech přemýšlí, jak to udělat, aby se mu podobal.

LN To je sice pěkné, ale na druhé straně, když člověk přijede do Bratislavy, nemá pocit, že by to bylo východnější město než Praha. Je to město v jistém smyslu elegantní, ležerní, chic. Aspoň mně se to tak zdá.

To je sranda. To já si myslím totéž o Praze. Já miluju Prahu. To je město, které nás přijalo, které nám otevřelo náruč. Já se tu cítím strašně fajn. Já na Slovensku strašně trpím tou směsí takové té bigotnosti, zaostalosti a netolerance. To si myslím, že tady v Čechách tak nemáte.

LN Kéž by to tak bylo. Ale mys-

lím, že český posluchač vám rozumí, protože zpíváte o věcech, které máme společné. Včetně takových věcí, jako je nostalgie třeba po těch 90. letech, kdy bylo všechno ještě tak otevřené a nadějně. Mě třeba dojmá, jak jste si hezky adoptovali Ivana M. Jirouse. Tak pěknou písničku jako vy o něm už jen tak někdo nesloží.

Ach, Magor... Magor přišel hned na náš druhý pražský koncert. My jsme ho potkali už dřív, dali jsme mu desku, ale mysleli jsme si, že na to zapomeně, že takových dostává. A pak jsme hráli a najednou vidíme, že on stojí před pódiem, má takhle ruce na prsou a houpe se mu u břicha igelitka. V té měl plno našich cédéček, všechna je chtěl podepsat. Magor byl skvělý.

LN Na čtvrtčním koncertě v pražském Vagóně se mi mimo jiné líbily tři písničky o Bratislavě. Taková bolestná láska za nich šla. To my v Praze také známe.

Ty jsou nové, to jsem ráda. K tomu městu se člověk stále vrací. Je to komplikovaný vztah. Já žiju šťastný život, miluju i město, kde jsem se narodila a kde žiju. Ale zároveň jsou tam věci, které mě hrozně stíší. O tom jsem toužila vypovědět: Bratislava, ty macošská matka, co sa nestaráš o svoje zatúlané štence, vítaš ma, voláš, odháňáš, tým svojim nezmazateľným rúžom, s vulgárnym smiechom sa zakláňaš a vravíš: všade mám svojich mužov. – Vracíš se z Vídně, první, co vidíš, je vulgární billboard, ale prostě víš, že je to tvoje město. Je to jako láska, která tě týrá.